

# ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยสุรา

นายไกว้ด เป็ยระบุตร ศศ.บ นบ. และ ป.บัณฑิต (กฎหมายมหาชน)

บทความนี้เขียนสำหรับผู้สนใจ อาจจะทราบเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยสุราที่กรมสรรพสามิตใช้ในการบริหารการจัดเก็บภาษีสุราอย่างย่อๆในเวลาอันรวดเร็วเนื่องจากไม่มีเวลาหรือข้อมูลเพียงพอที่จะศึกษา บทความนี้เป็นเพียงจุดเริ่มต้นถ้าท่านต้องการศึกษาค้นคว้าอย่างละเอียดท่านสามารถค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับ พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ.2493 และฉบับแก้ไข กฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบ หนังสือตอบข้อหารือ ฯลฯ ได้จาก เว็บไซต์กรมสรรพสามิต [www.excise.go.th](http://www.excise.go.th)

ปัจจุบันกฎหมายว่าด้วยสุราที่กรมสรรพสามิตใช้ในการบริหารเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีสุราคือ พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ.2493 บางท่านอาจถามว่าทำไมกฎหมายเก่าจึงอายุ 60 กว่าปีแล้วยังใช้อยู่หรือ ระบบกฎหมายก็เป็นแบบนี้ ถ้ายังไม่ยกเลิกก็ยังคงใช้อยู่ แต่ไม่ต้องห่วงหน่วยงานราชการที่รับผิดชอบจะเสนอแก้ไขกฎหมายให้เหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจและสังคม

## ความหมายของคำว่า สุรา

สิ่งใดถ้าถือว่าเป็นสุราแล้วต้องอยู่ภายใต้กฎหมายว่าด้วยสุราก็มีการควบคุมตั้งแต่การผลิต การเสียภาษี การใช้สุราทำสินค้าบางชนิด การขาย การขน การจัดทำบัญชี ฯลฯ เหตุที่ต้องมีการควบคุมเป็นพิเศษเพราะสุราเป็นสินค้าที่บริโภคแล้วเป็นอันตรายต่อสุขภาพและสังคม รัฐจึงต้องใช้มาตรการทางภาษีในการควบคุมการบริโภค รวมทั้งนำภาษีมาชดเชยความเสียหายที่เกิดต่อสังคม ในการจ้างแพทย์ สร้างโรงพยาบาล เพื่อรักษาบุคคลที่เจ็บป่วยหรือได้รับอุบัติเหตุอันสืบเนื่องจากการบริโภคสุรา

กฎหมายว่าด้วยสุรากำหนดนิยามไว้ว่า สุรา หมายความว่ารวมถึงวัตถุดิบทั้งหลายหรือของผสมที่มีแอลกอฮอล์ซึ่งสามารถดื่มกินได้เช่นเดียวกับน้ำสุรา หรือซึ่งดื่มกินไม่ได้แต่เมื่อได้ผสมกับน้ำหรือของเหลวอย่างอื่นแล้วสามารถดื่มกินได้เช่นเดียวกับน้ำสุรา<sup>1</sup>

จากนิยามจะเห็นได้ว่าคำว่า สุรา กฎหมายมิได้ให้ความหมายไว้ โดยตรงผู้ร่างกฎหมายคงเห็นว่าถ้าเป็นสุรา เช่น สุราแม่โขง สุราแสงโสม สุราขาว ฯลฯ ใครพบเห็นก็จะทราบได้ทันที โดยไม่ต้องให้ความหมายไว้ กฎหมายว่าด้วยสุราใช้คำว่าหมายความรวมถึงนั่นคือ นอกจากสุราที่รู้จักกันทั่วไปแล้ว ถ้าเป็นสิ่งอื่นที่มีความหมายตามที่กฎหมายว่าด้วยสุรากำหนดแล้ว ถือว่าเป็นสุราเช่นเดียวกัน

ในหนังสือคำอธิบายพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ.2493 ของนายเสนห์ โพธิ์ปฐุม ผู้อำนวยการกอง กองการสุราและยาสูบ(ตำแหน่งขณะเขียนหนังสือ ตำแหน่งสุดท้ายของท่านก่อนเกษียณอายุราชการคือ รองอธิบดีกรมสรรพสามิต) ได้วิเคราะห์ศัพท์สิ่งที่หมายความรวมถึงว่าเป็นสุราด้วยไว้อย่างชัดเจน ดังนี้

1. วัตถุทั้งหลายหรือของผสมที่มีแอลกอฮอล์ซึ่งสามารถดื่มกินได้เช่นเดียวกับน้ำสุรา เช่น น้ำส้มหมัก น้ำขาว น้ำตาลเมา หรือที่ชาวบ้านเรียก กระแช่ สาโท อุ เป็นต้น คำว่ามีแอลกอฮอล์นั้นเป็นคุณสมบัติที่สำคัญที่จะแสดงว่าเป็นสุราหรือไม่

2. วัตถุทั้งหลายหรือของผสมที่มีแอลกอฮอล์ซึ่งดื่มกินไม่ได้ แต่เมื่อได้ผสมกับน้ำหรือของเหลวอย่างอื่นแล้วสามารถดื่มกินได้เช่นเดียวกับน้ำสุรา เช่น แอลกอฮอล์หรือสุราสามทับซึ่งดื่มกินโดยธรรมดาไม่ได้แต่เมื่อเติมน้ำหรือของเหลวอย่างอื่นก็ดื่มกินได้เช่นเดียวกับน้ำสุรา เช่น ในการทำสุราแม่โขง หรือสุราผสม จะต้องกลั่นสุราขาวเป็นสุราสามทับหรือเรียกว่า แอลกอฮอล์มีดีกรีตั้งแต่ 80 ดีกรีเสียก่อน แล้วนำไปผสมกับน้ำกลั่นให้ได้ดีกรี 35 ดีกรี และปรุงด้วยหัวน้ำเชื้อหรือหัวยาเป็นสุราปรุงพิเศษหรือผสมเป็นต้น

ความหมายของสุรานี้สำคัญมากเจ้าหน้าที่จะไปเก็บภาษีสุราหรือจับกุมใครในข้อหาที่เกี่ยวกับสุราต้องพิจารณาก่อนว่าสิ่งนั้นเป็นสุราตามที่กฎหมายสุรากำหนดไว้หรือไม่ ประชาชนทั่วไปก็สามารถใช้เป็นข้อต่อสู้ได้ถ้าเห็นว่ากรกล่าวหาของเจ้าหน้าที่ไม่ถูกต้อง

มีคำพิพากษาศาลฎีกาเกี่ยวกับความหมายของคำว่าสุราที่น่าสนใจ คือ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 859 / 2509 เจ้าพนักงานสรรพสามิตจับจำเลยพร้อมด้วยของกลาง คือ ข้าวหมกผสมสีอินดิโก 1 โอง ปริมาณ 70 ลิตร กรรมวิธีทำใช้ข้าวเหนียวกับลูกแป้งเชื้อสุราหมักทิ้งไว้ 2-3 วันแล้วจึงเอาสีผสมที่จำเลยใช้ย้อมผ้าเป็นสีคราม ของกลางรายนี้มีสีผสมอยู่ สรรพสามิตอำเภอเบิกความเป็นพยานโจทก์ว่าไม่ทราบที่ข้าวหมกผสมสีอย่างรายของจำเลยจะมีคนเอามาต้มกินหรือไม่ กรมวิทยาศาสตร์ชี้แจงผลการพิจารณาตัวอย่างที่กรมสรรพสามิตนำส่งและที่เจ้าหน้าที่กรมวิทยาศาสตร์ไปเก็บตัวอย่างมาพบว่าสีอินดิโก (indigo) ผสมอยู่ทุกตัวอย่าง อาจใช้ต้มกินได้เช่นเดียวกับสุรา ถ้าผู้บริโภคนไม่ทราบถึงคุณสมบัติของสีที่ใช้ผสมจะเป็นพิษอันตรายหรือไม่ เพียงใด

ของกลางที่จับได้จากจำเลยเป็นข้าวหมกผสมสีอินดิโก เจ้าหน้าที่กรมสรรพสามิตไม่แน่ใจว่าจะต้มได้อย่างสุราธรรมดาทั้งไม่ทราบว่าจะมีคนเอามาต้มกินกันหรือไม่ ตามความเห็นของกรมวิทยาศาสตร์ปรากฏชัดอยู่ว่าข้าวหมกผสมสีอินดิโก ใช้ต้มกินได้ เช่นเดียวกับสุราเฉพาะผู้บริโภคที่ไม่ทราบถึงคุณสมบัติของสีที่ใช้ผสมว่าจะเป็นพิษอันตรายเท่านั้น โดยเหตุนี้ของกลางในคดีนี้จึงมิใช่สุราตามความในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ.2493 ศาลฎีกาจึงเห็นว่าจำเลยมิได้กระทำความผิดตามฟ้อง

## ประเภทของสุรา

สุราแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ สุราแช่ และ สุรากลั่น

### สุราแช่<sup>2</sup>

คือ 1.สุราที่ไม่ได้กลั่นเช่น น้ำตาลเมา น้ำขาว อุ เบียร์ เป็นต้นหรือ

2.สุราแช่ที่ได้ผสมกับสุรากลั่นแล้วแต่ยังมีแรงแอลกอฮอล์ไม่เกินสิบห้าดีกรีด้วย เช่น เบียร์ ไวน์ สปราร์กลิ่งไวน์ และสุราแช่พื้นเมือง เป็นต้น

### สุรากลั่น<sup>3</sup>

คือ 1.สุราที่ได้กลั่นแล้วเช่น สุราขาว สุราสามทับ(แอลกอฮอล์) สุราแม่โขง สุราแสง โสม เป็นต้น หรือ

2.สุรากลั่นที่ได้ผสมกับสุราแช่แล้วแต่ยังมีแรงแอลกอฮอล์เกินสิบห้าดีกรีด้วย เช่น สุราสามทับ สุราขาว สุราผสม สุราปรุงพิเศษ และสุราพิเศษ เป็นต้น

การที่กฎหมายต้องกำหนดให้แยกประเภทสุราแช่และสุรากลั่นให้ชัดเจนเพราะจะมีผลกับจำนวนภาษีที่ผู้ผลิตสุราต้องเสียและการกำหนดโทษกรณีมีการกระทำผิดบางฐาน ความผิด

มีหลายคนที่มีการเข้าใจผิดว่าสุรากลั่นต้องมีแรงแอลกอฮอล์เกินสิบห้าดีกรี และสุราแช่ต้องมีแรงแอลกอฮอล์ต่ำกว่าสิบห้าดีกรีเสมอ ถูกเพียงครึ่งเดียว ที่ถูกต้องคือสุราแช่และสุรากลั่นแท้ๆที่ตัวมันเองไม่ได้ผสมกับใครจะมีกี่ดีกรีก็ได้ การจะพิจารณาดีกรีสุรา ประกอบคือกรณีที่มีการนำสุราแช่และสุรากลั่นมาผสมกัน ถ้าสุราที่ผสมแล้วมีแรงแอลกอฮอล์ต่ำกว่าสิบห้าดีกรีให้ถือว่าเป็นสุราแช่ ถ้าแรงแอลกอฮอล์เกินสิบห้าดีกรีก็ให้ถือว่าเป็นสุรากลั่น เหตุที่ต้องกำหนดแบบนี้เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาเก็บภาษีว่าจะใช้อัตราภาษีสุราแช่หรือสุรากลั่น

มีกฎกระทรวง<sup>4</sup>แบ่งประเภทสุรากลั่น ไว้ทั้งหมด 5ประเภท คือ

- 1.สุราสามทับ คือสุรากลั่นที่มีแรงแอลกอฮอล์ตั้งแต่แปดสิบดีกรีขึ้นไป
- 2.สุราขาว คือสุรากลั่นที่ปราศจากเครื่องย้อมหรือสิ่งปรุงแต่ง มีแรงแอลกอฮอล์ต่ำกว่าแปดสิบดีกรี
- 3.สุราผสม คือสุรากลั่นที่ใช้สุราขาวหรือสุราสามทับมาปรุงแต่งมีแรงแอลกอฮอล์ต่ำกว่าแปดสิบดีกรี
- 4.สุราปรุงพิเศษ คือสุรากลั่นที่ใช้สุราสามทับมาปรุงแต่ง มีแรงแอลกอฮอล์ต่ำกว่าแปดสิบดีกรี

3.มาตรา 4

4.กฎกระทรวงฉบับที่ 46 (พ.ศ.2513)

5. สุราพิเศษ คือสุรากลั่นที่ทำขึ้น โดยใช้กรรมวิธีพิเศษมีแรงแอลกอฮอล์ต่ำกว่าแปดสิบดีกรี แบ่งย่อยได้อีก 2 ประเภท คือ

5.1 ประเภทวิสกี้ บรั่นดี รัม ยิน หรือสุราแบบต่างประเทศอย่างอื่น

5.2 ประเภทเกาเหลียง เชียงซุน บุ่งก้วยโล้ว หรือสุราจีนอย่างอื่น

ทราบความหมายของสุราแล้วมารู้จักเจ้าหน้าที่ที่มีบทบาทสำคัญตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ.2493 คือเจ้าพนักงานสรรพสามิต และพนักงานเจ้าหน้าที่

### เจ้าพนักงานสรรพสามิต<sup>5</sup>

เจ้าพนักงานสรรพสามิตคือใคร เจ้าพนักงานสรรพสามิตคือข้าราชการบางตำแหน่ง ที่กฎหมายกำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงานเพื่อให้การบริหารงานตามกฎหมายสุราเป็นไปด้วยความเรียบร้อย อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานสรรพสามิตมีหลายประการ เช่น

1. ออกใบอนุญาตให้นำสุราเข้ามาในราชอาณาจักร
2. ออกใบอนุญาตให้ใช้สุราทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
3. ออกใบอนุญาตขนสุรา
4. ออกใบอนุญาตให้ขายสุรา
5. ควบคุมการขายสุราทั้งหมดในคราวเดียวกันกรณีผู้ได้รับใบอนุญาตตายหรือถูก

เพิกถอน

6. ออกใบอนุญาตให้ผู้ได้รับอนุญาตประเภทที่ 1 หรือ 2 เก็บรักษาสุราไว้ที่อื่นนอกจากที่ได้รับอนุญาต

7. อนุญาตให้ผู้ได้รับอนุญาตประเภทที่ 1 หรือ 2 เปลี่ยนแปลงสุรา หรือ เปลี่ยนแปลงภาชนะบรรจุสุรา

8. ออกใบอนุญาตขายหรือทำเชื้อสุรา

9. รับแบบบัญชีในเดือนที่ผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุรายื่นตามที่กฎหมายกำหนด

ใครจะเป็นเจ้าพนักงานสรรพสามิตต้องได้รับการแต่งตั้งจากอธิบดีกรมสรรพสามิต ปัจจุบันอธิบดีกรมสรรพสามิตได้ประกาศแต่งตั้งข้าราชการหลายตำแหน่งให้เป็นเจ้าพนักงานสรรพสามิต ประกาศแต่งตั้งจะมี 2 ลักษณะคือ

1. ให้เป็นเจ้าพนักงานสรรพสามิต ตามพระราชบัญญัติ พ.ศ.2493

บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งจะมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ.2493 ในทุกมาตราที่กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานสรรพสามิต ตำแหน่งที่ได้รับการแต่งตั้งตามลักษณะนี้ เช่น ผู้อำนวยการสรรพสามิตภาค สรรพสามิตพื้นที่ สรรพสามิตพื้นที่สาขา เป็นต้น

2. ให้เป็นเจ้าพนักงานสรรพสามิต ตามพระราชบัญญัติ พ.ศ.2493 บางมาตรา

บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งจะมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 เฉพาะมาตราที่กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานสรรพสามิต

เจ้าพนักงานสรรพสามิตตามมาตรา 17 คือ อำนาจในการออกใบอนุญาตขายสุรา ตำแหน่งที่ได้รับการแต่งตั้งให้มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา นี้ เช่น เจ้าพนักงานสรรพสามิต เจ้าหน้าที่สรรพสามิต สังกัดสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่ เจ้าหน้าที่ตรวจสรรพสามิต นายตรวจสรรพสามิต เจ้าพนักงานสรรพสามิต สังกัดสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขา

เจ้าพนักงานสรรพสามิตตามมาตรา 14 คือ อำนาจในการออกใบอนุญาต ตำแหน่งที่ได้รับการแต่งตั้งให้มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา นี้ เช่น เจ้าหน้าที่บริหารงานสรรพสามิต เจ้าพนักงานสรรพสามิต เจ้าหน้าที่สรรพสามิต ประจำโรงงานสุรา พนักงานเจ้าหน้าที่<sup>6</sup>

เป็นบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งจากอธิบดีกรมสรรพสามิตเช่นเดียวกับเจ้าพนักงานสรรพสามิต ที่แตกต่างกันเห็นชัดเจนคืออำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจหน้าที่สำคัญเกี่ยวกับการจับกุม ปรามปรามผู้กระทำความผิด ตำแหน่งที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ เช่น เจ้าหน้าที่ตรวจสรรพสามิต นายตรวจสรรพสามิต เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภาษี นอกจากอำนาจหน้าที่ในการปรามปรามผู้กระทำความผิดแล้วยังมีหน้าที่อื่นอีกเช่น ควบคุมการปิดแสดมปีสุรา ควบคุมการเปลี่ยนแปลงน้ำสุรา เป็นต้น

6.มาตรา 4

ปัจจุบันตำแหน่งต่างๆได้เปลี่ยนใหม่แล้วจากระบบ PC เป็นระบบแท่ง แต่ประกาศและระเบียบกรมสรรพสามิตยังไม่มีแก้ไข สามารถเทียบว่าตำแหน่งเดิมกับตำแหน่งปัจจุบันคือตำแหน่งใด โดยดูได้จากประกาศกรมสรรพสามิต เรื่อง แก้ไขชื่อตำแหน่งประเภทและระดับตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญตามประกาศกรมสรรพสามิต ระเบียบกรมสรรพสามิต คำสั่งกรมสรรพสามิต ข้อบังคับกรมสรรพสามิต และแนวทางปฏิบัติต่าง ลงวันที่ 16 ธันวาคม 2551

### การทำสุรา

ผู้ใดคิดจะทำสุราต้องขออนุญาตทำสุราต่ออธิบดีกรมสรรพสามิต ได้รับอนุญาตแล้วจึงจะทำสุราได้ ถ้าฝ่าฝืนทำสุราโดยไม่ได้รับอนุญาตต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่ถ้าทำด้วยขายด้วยอัตราโทษจะสูงขึ้นเป็นจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ <sup>7</sup>

ขอเตือนอีกกรณีหนึ่งว่าถ้าไม่ได้ทำสุราก็อย่าไปมีภาชนะหรือเครื่องกลั่นสำหรับทำสุราไว้ในครอบครองเพราะมีความผิดเช่นเดียวกับผู้ที่ทำสุราโดยไม่ได้รับอนุญาต

ผู้ใดที่ประสงค์จะทำสุราก็ปรึกษาหรือขอคำแนะนำและยื่นคำขอได้ที่สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่ใกล้บ้านท่านมีทุกจังหวัด เดียวนี้กฎเกณฑ์ในการขออนุญาตทำสุราแซ่ชนิดสุราผลไม้ สุราแช่พื้นเมือง และสุราแช่อื่นนอกจากเบียร์หรือสุรากลั่นชุมชนผ่อนปรนไปมากประชาชนสามารถรวมกลุ่มตามหลักเกณฑ์ที่ทางราชการกำหนดก็สามารถขออนุญาตทำสุราได้ ถ้าท่านได้รับอนุญาตแล้วต้องศึกษากฎหมาย กฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบที่เกี่ยวข้องให้เข้าใจและต้องปฏิบัติตามด้วย ถ้าฝ่าฝืนอาจจะได้รับโทษตามกฎหมายหรือถึงขั้นถูกเพิกถอนใบอนุญาตได้ เหตุที่ต้องมีกฎกติกาค่อนข้างมาก ควบคุมตั้งแต่การทำ การขาย การเก็บรักษาสุรา การขน กำหนดเวลาขาย การส่งออก การเสียภาษี วิธีการปิดแสดมบี้ การนำสุราไปผลิตสินค้าบางประเภท การทำบัญชี ฯลฯ เพราะว่าสุราเป็นสินค้าพิเศษบริโภคมากนอกจากเป็นอันตรายต่อสุขภาพของพลเมืองแล้วยังอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อสังคมและศีลธรรมอันดีของประชาชนเช่น เกิดอุบัติเหตุตามท้องถนนมีคนตายคนเจ็บ การก่ออาชญากรรมชกชิงวิ่งราว ข่มขืน การทำร้ายกันในครอบครัว เป็นต้น รัฐจึงไม่สามารถเปิดเสรีการทำการขายสุราได้ร้อยเปอร์เซ็นต์เหมือนการขายก๊วยเตี๋ยว รัฐจึงต้องใช้มาตรการทางภาษีในการควบคุมการบริโภคและชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้นในสังคม

## การนำสุราเข้ามาในราชอาณาจักร<sup>8</sup>

ไปเที่ยวต่างประเทศเห็นสุราขวดสวยๆอยากซื้อมาฝากเพื่อนนำเข้าประเทศไทยได้หรือไม่ ไม่ได้แน่ครับ มีความผิดทันที ถ้าจะไม่ให้ผิดทำอะไร มีข้อยกเว้น 2 ประการคือ

1. ต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานสรรพสามิต หรือ
2. นำเข้ามาไม่เกิน 1 ลิตร ก็ไม่ต้องขออนุญาต

ความผิดฐานนำสุราเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดเข้ามาโดยไม่ได้รับอนุญาตปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท นอกจากนั้นยังต้องเสียภาษีอีกต่างหากเว้นแต่สุราที่นำเข้ามาปริมาณไม่เกินหนึ่งลิตรและได้เปิดฝาขวดแล้ว กล่าวโดยสรุปคือถ้าท่านนำสุราต่างประเทศเข้ามาไม่เกินหนึ่งลิตรและเปิดฝาขวดแล้วท่านก็ไม่ต้องขออนุญาตและไม่ต้องเสียภาษีเช่นเดียวกัน โทษดูเหมือนจะไม่มากแต่ก็จะทำให้เสียเวลา เสียอารมณ์อีกต่างหากไปเที่ยวสนุกๆมาต้องมาเครียดในเรื่องที่ไม่ควรเกิดอีกและขอเตือนไว้ว่านอกจากกฎหมายของสรรพสามิตแล้วท่านอาจมีความผิดตามกฎหมายศุลกากรอีก ชื่อในประเทศเรารู้ว่าเพราะมีขายทั้งสุราในและต่างประเทศอยู่แล้วเงินก็หมุนเวียนในประเทศ ถ้าให้ดีไม่ต้องซื้อไม่ต้องกินจะดีที่สุด

## อัตราภาษีสุรา

สุราที่ผลิตออกมาต้องเสียภาษีก่อนขนออกจากโรงงานสุราหรือก่อนนำเข้ามาในราชอาณาจักรกรณีสุราต่างประเทศ มีกฎกระทรวง<sup>9</sup>กำหนดอัตราภาษีสุราที่ใช้ในการจัดเก็บภาษีไว้ ดังนี้

8.มาตรา 6

9.กฎกระทรวงกำหนดชนิดสุราและอัตราภาษี พ.ศ.2556



ประเภท	อัตราภาษีที่จัดเก็บ		
	ตามมูลค่า (ร้อยละ)	ตามปริมาณ (บาท)	
		หน่วย	หน่วยละ บาท
<b>สุราแช่</b>			
<b>1.1 เบียร์</b>			
(1) ไม่เกิน 7 ดีกรี	48	ลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ ลิตร ในจำนวนที่คิดเป็นเงินสูงกว่า	155 8
(2) เกินกว่า 7 ดีกรีขึ้นไปเก็บเพิ่มจาก อัตราตาม (1) อีกดีกรีละ	-		3
<b>1.2 ชนิดไวน์และสปาร์กลิ่งไวน์ที่ทำจาก องุ่น</b>			
(1) ไม่เกิน 15 ดีกรี ที่มีราคาขายส่งช่วง สุดท้ายไม่เกิน 600 บาท โดยไม่รวม ภาษีมูลค่าเพิ่ม	0	ลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ ลิตร ในจำนวนที่คิดเป็นเงินสูงกว่า	1,000 225
(2) ไม่เกิน 15 ดีกรี ที่มีราคาขายส่งช่วง สุดท้ายไม่เกิน 600 บาทขึ้นไป โดยไม่ รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม	36	ลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ ลิตร ในจำนวนที่คิดเป็นเงินสูงกว่า	1,000 225
(3) เกินกว่า 15 ดีกรีขึ้นไปเก็บเพิ่มจาก	-	ลิตร	3

ประเภท	อัตราภาษีที่จัดเก็บ		
	ตามมูลค่า (ร้อยละ)	ตามปริมาณ (บาท)	
		หน่วย	หน่วยละ บาท
อัตราเดิม (1) และ (2) อีกดีกรีละ			
1.3 ชนิดอื่นๆ นอกจาก 1.1 และ 1.2 (1) ไม่เกิน 15 ดีกรี	5	ลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ ลิตร ในจำนวนเงินที่คิดเป็นเงินสูง กว่า	70 10
(2) เกินกว่า 15 ดีกรีขึ้นไปเก็บเพิ่มจาก อัตรา (1) อีกดีกรีละ	-	ลิตร	3
<b>สุรากลั่น</b>			
2.1 ชนิดสุรากลั่นที่ปราศจากเครื่องย้อม หรือ สิ่งผสมปรุงแต่ง หรือการปรุงแต่ง ใดๆ			
(1) ไม่เกิน 50 ดีกรี	4	ลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ ลิตร ในจำนวนที่คิดเป็นเงินสูงกว่า	145 40
(2) เกินกว่า 40 ดีกรีขึ้นไปเก็บเพิ่มจาก อัตรา (1) อีกดีกรีละ	-	ลิตร	3

ประเภท	อัตราภาษีที่จัดเก็บ		
	ตามมูลค่า (ร้อยละ)	ตามปริมาณ (บาท)	
		หน่วย	หน่วยละ บาท
2.2 ชนิดอื่นๆ นอกจาก 2.1			
(1) ไม่เกิน 45 คีกรี่	25	ลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ ลิตร ในจำนวนที่คิดเป็นเงินสูงกว่า	250 50
(2) เกินกว่า 45 คีกรี่ขึ้นไปเก็บเพิ่ม จากอัตรา (1) อีคิกิริละ	-	ลิตร	3
2.3 ชนิดสุราสามทับ			
(1) ที่นำไปใช้ในอุตสาหกรรม หรือที่ นำไปทำการแปลงสภาพทั้งนี้ ตามวิธีการ ที่อธิบดีกำหนด	0	ลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ ลิตร ในจำนวนที่คิดเป็นเงินสูงกว่า	0 1
(2) ที่นำไปใช้ในการแพทย์ เภสัช กรรมและวิทยาศาสตร์ ทั้งนี้ ตามวิธีการ ที่อธิบดีกำหนด		ลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ ลิตร ในจำนวนที่คิดเป็นเงินสูงกว่า	0 0.05
(3) อื่นๆ นอกจาก (1) และ (2)		ลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ ลิตร ในจำนวนที่คิดเป็นเงินสูงกว่า	6 0

ผู้ออกกฎกระทรวงกำหนดอัตราภาษี คือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแต่ละครั้งส่วนใหญ่จะเป็นการปรับขึ้น ข้อจำกัดการกำหนดอัตราภาษีที่ใช้ในการจัดเก็บคือต้องไม่เกินอัตราภาษีในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ.2493และฉบับแก้ไข

### **การเสียภาษีสุรานั้น ให้เสียในอัตราทั้งตามมูลค่าและตามปริมาณ**

กฎหมายกำหนดไว้ว่าการเสียภาษีสุราให้เสียในอัตราทั้งตามมูลค่าและตามปริมาณ การเสียภาษีตามมูลค่า ให้ถือตามราคาขายส่งช่วงสุดท้าย หลักเกณฑ์เป็นไปตามที่กรมสรรพสามิตกำหนด ภาษีสุราที่ต้องเสีย ถ้ามีเศษของบาทให้ปัดทิ้ง

ผู้ได้รับใบอนุญาตให้ทำสุราและผู้นำเข้ามาในราชอาณาจักร ต้องแจ้งราคาขายส่งช่วงสุดท้ายของสุราต่ออธิบดี <sup>12</sup>

**ราคาขายส่งช่วงสุดท้าย** หมายความว่า ราคาที่ผู้ได้รับใบอนุญาตทำสุรา มาตรา 5 ผู้นำสุราเข้ามาในราชอาณาจักร มาตรา 6 ผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุรา ประเภทที่ 1 หรือประเภทที่ 2 ตามมาตรา 19 แห่ง พ.ร.บ.สุรา พ.ศ. 2493 ได้ขายให้แก่ผู้ขายปลีก โดยรวมค่าขนส่งหรือค่าบริการอย่างอื่น ทั้งนี้ ต้องเป็นราคาตามปกติในทางธุรกิจโดยสุจริตและเปิดเผย โดยไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม

10.กฎกระทรวงว่าด้วยการงดเว้น ไม่เรียกเก็บภาษีสุราสำหรับสุรากลั่นชนิดสุราสามทับที่นำไปผสมกับน้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิง พ.ศ.2544

11.มาตรา 8 ตี

12.มาตรา 8 จัตวา

### อัตราภาษีไว้ทั้งตามมูลค่าและตามปริมาณ

#### 1. การคำนวณภาษีสุรา ภาษีตามมูลค่า

ราคาขายส่งช่วงสุดท้าย X อัตราภาษีตามมูลค่า

#### 2. การคำนวณภาษีตามปริมาณ

2.1 ภาษีตามปริมาณต่อลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์

ขนาดภาชนะ (ลิตร) X ดีกรี X (อัตราภาษีสุรา) / 100

2.2 ภาษีตามปริมาณต่อลิตร

ขนาดภาชนะ (ลิตร) X (อัตราภาษีสุรา)

#### 3. ภาษีตามปริมาณกรณีดีกรีเกิน

ดีกรีที่เกิน X ขนาดภาชนะ (ลิตร) X อัตราภาษีสุรา

รวมภาษีสุรา  $1 + (2.1 + 2.2 \text{ ที่สูงกว่า}) + 3$

### สุราต่างประเทศ JOHNNIE WAKER BLACK

ราคาขายส่งช่วงสุดท้าย ๑,๔๓๗.๗๒ บาท ดีกรี ๔๐ ดีกรี ขนาด ๑ ลิตร

ภาษีตามมูลค่า  $๑,๔๓๗.๗๒ \times ๒๕\% = (๓๕๙.๔๓) = ๓๕๙$  บาท

ภาษีตามปริมาณ(๑)  $๔๐ \times ๑ \times ๒๕\% = ๑๐๐$  บาท

ภาษีตามปริมาณ(๒)  $๑ \times ๕๐ = ๕๐$  บาท

ภาษีตามปริมาณที่สูงกว่าของ(๑)และ(๒) = ๑๐๐ บาท

ภาษีสุรา (มูลค่า+ปริมาณ) =  $๓๕๙+๑๐๐ = ๔๕๙$  บาท

## เครื่องหมายแสดงการเสียภาษี

สุราทุกประเภททั้งที่ผลิตในประเทศและต่างประเทศเสียภาษีโดยการปิดแสดมปี<sup>14</sup> เมื่อจะซื้อสุราบริโภคก็ควรซื้อสุราที่ปิดแสดมปีเท่านั้นเพื่อให้แน่ใจว่าเป็นสุราของแท้และได้เสียภาษีให้รัฐแล้ว แสดมปีจะปิดคร่อมฝาปิดเมื่อเปิดฝาขวดหรือภาชนะแสดมปีจะต้องถูกทำลายทันที

นอกจากการเสียภาษีสุราโดยใช้แสดมปีแล้วยังมีกฎกระทรวง<sup>15</sup> กำหนดให้ใช้วิธีอื่นได้อีก คือ

1. เครื่องมือวัดปริมาณน้ำสุราและคำนวณภาษีสุราตามที่วัดได้จากเครื่องมือภายใต้การควบคุมของเจ้าหน้าที่ ในปัจจุบันสุราที่ใช้วิธีเสียภาษีโดยวิธีนี้ คือสุราแช่ประเภทเบียร์ที่ผลิตในประเทศ เช่น เบียร์สิงห์ เบียร์ช้าง เป็นต้น

2. การใช้เครื่องแสดงการเสียภาษีสุราชนิดหรือปิดภาชนะบรรจุสุราหรือเป็นภาชนะบรรจุสุรา ผู้ได้รับอนุญาตทำสุราซึ่งประสงค์จะใช้วิธีนี้ต้องมีการขอจดทะเบียนเครื่องหมายแสดงการเสียภาษี

### ผู้มีหน้าที่เสียภาษีสุรา

1. ผู้ได้รับใบอนุญาตทำสุราต้องเสียภาษีสุราที่ทำได้อ่อนขนสุราออกจากโรงงาน<sup>16</sup>

2. ผู้นำสุราเข้ามาในราชอาณาจักรต้องเสียภาษีก่อนขนผ่านด่านศุลกากร<sup>17</sup>

3. ผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 1 ซึ่งได้รับอนุญาตให้ทำการเปลี่ยนแปลง<sup>18</sup> ภาชนะบรรจุสุราโดยเสียภาษีอีกกึ่งหนึ่ง

4. ผู้รับโอนสุราของผู้ได้รับเอกสิทธิ์โดยการลดหย่อนหรืองดเว้น ไม่เรียกเก็บภาษีสุราตามข้อผูกพันที่ประเทศไทยมีต่อองค์การสหประชาชาติ หรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือตามสัญญา หรือความตกลงกับต่างประเทศหรือทางการทูตตามหลักถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติต่อกัน<sup>19</sup>

14. มาตรา 7

15. กฎกระทรวงฉบับที่ 116 (พ.ศ. 2541)

16. มาตรา 7

17. และ 18. มาตรา 8

19. มาตรา 47(3)

## การคืนภาษีสุรา

มีบางกรณีที่กฎหมายว่าด้วยสุราให้ผู้มีสิทธิขอคืนภาษีสุราซึ่งได้เสียภาษีไว้แล้ว คือ

### 1. สุราแปรสภาพไม่สมควรดื่มกิน

สุราซึ่งเสียภาษีและได้ขนออกจากโรงงานสุราแล้ว ภายหลังสุราได้แปรสภาพไปเองจนไม่สมควรจะใช้ดื่มอีกต่อไปเจ้าของสุราผู้มีสิทธิขอคืนค่าภาษีสุรา<sup>20</sup> เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงอย่างใดอย่างหนึ่งดังนี้<sup>21</sup>

- ก. สี กลิ่น รส หรือ แรงแอลกอฮอล์เปลี่ยนไปจากเดิม
- ข. ขุ่นหรือ มีตะกอน
- ค. มีคุณลักษณะทางเคมี วัตถุเจือปนอาหาร และสารปนเปื้อนไม่เป็นไปตาม

มาตรฐาน

ก่อนที่จะมีการอนุมัติคืนภาษีโดยอธิบดีหรือผู้ที่อธิบดีมอบหมายจะต้องดำเนินการตามระเบียบกรมสรรพสามิต<sup>22</sup> ตั้งแต่การตรวจนับ ขนสุรากลั้บโรงงาน พิสูจน์น้ำสุรา ทำลายแสดมภ์ หรือเครื่องหมายแสดงการเสียภาษี และเทน้ำสุราออกจากภาชนะจนหมด

(เจ้าของสุราหมายถึงผู้มีกรรมสิทธิ์ในสุราและมีหลักฐานการชำระภาษี ปกติคือผู้ได้รับอนุญาตทำสุรานั้นเอง ถ้าสุราที่ท่านซื้อมากินมีลักษณะที่ไม่สมควรบริโภคก็อย่าเพิ่งไปเปิดขวดท่านต้องไปขอเปลี่ยนจากร้านค้าที่ท่านซื้อมา ท่านไม่สามารถขอคืนภาษีด้วยตนเองได้ถึงแม้จะมีผู้มีกรรมสิทธิ์ในสุราแต่คงหาหลักฐานการชำระภาษีไม่ได้ ภาษีสรรพสามิตเป็นภาษีทางอ้อม ไม่ได้เก็บจากผู้บริโภคสินค้าโดยตรงผู้มีหน้าที่ชำระภาษีคือผู้ผลิต)

20. มาตรา 11

21. กฎกระทรวง กำหนดวิธีการและเงื่อนไขในการขอคืนค่าภาษีสุราสำหรับสุราที่แปรสภาพไปเองจนไม่สมควรจะใช้ดื่มต่อไป พ.ศ.2547

22. ระเบียบกรมสรรพสามิตว่าด้วยแนวปฏิบัติในการขอคืนค่าภาษีสุราสำหรับสุราที่แปรสภาพไปเองจนไม่สมควรจะใช้ดื่มต่อไป พ.ศ.2547

## 2. สุราส่งออกนอกราชอาณาจักร

กฎหมายว่าด้วยสุรากำหนดให้ผู้ส่งออกสุราไปนอกราชอาณาจักรมีสิทธิได้รับคืนภาษีสุรา<sup>23</sup> ทั้งนี้ ต้องปฏิบัติตามวิธีการและเงื่อนไขในการคืนภาษีสุราสำหรับสุราที่ส่งออกนอกราชอาณาจักรที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง (กฎกระทรวง ฉบับที่ 31 (พ.ศ. 2502)) ดังนี้

- ก. สุราที่ส่งออกนอกราชอาณาจักรต้องเป็นสุราที่ผลิตในประเทศไทย
- ข. ผู้ส่งออกยื่นบัญชีแสดงรายการขอคืนภาษีสุราพร้อมหลักฐานการเสียภาษี
- ค. ทำเครื่องหมายบนฉลากและแสตมป์สุราให้แตกต่างจากสุราที่ขายใน

ประเทศ

ง. ผู้ส่งออกยื่นคำขอคืนภาษีสุราพร้อมหนังสือรับรองของนายด่านศุลกากรเมื่ออธิบดีอนุญาตแล้วจึงคืนภาษีได้

### การนำสุราไปเป็นส่วนประกอบในการผลิตสินค้า

กฎหมายว่าด้วยสุราห้ามนำสุราไปเป็นส่วนประกอบในการผลิตสิ่งหนึ่งสิ่งใดตามที่กำหนดในกฎกระทรวงเพื่อการค้าวันแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานสรรพสามิต<sup>24</sup> ปัจจุบันมีกฎกระทรวง<sup>25</sup> กำหนดสิ่งของที่ห้ามใช้สุรามี 3 ประเภท คือ

1. น้ำหอมต่างๆ
2. หัวน้ำเชื้อต่างๆ
3. น้ำยารักษาโรคต่างๆ

สำหรับการใช้สุราปรุงยาตามใบสั่งของแพทย์สามารถดำเนินการได้โดยไม่ต้องขออนุญาต กฎหมายยกเว้นให้

### การยกเว้นภาษีสุรา

ผู้ได้รับอนุญาตทำสุรามีสติขอยกเว้นภาษีสุราสำหรับสุราที่จะส่งออกไปนอกราชอาณาจักร<sup>26</sup>

23. มาตรา 10

24. มาตรา 12

25. กฎกระทรวงฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2493)

26. มาตรา 7 วรรคสอง



### การงดเว้นไม่เรียกเก็บภาษีสุรา

กรณีต่อไปนี้ได้รับสิทธิไม่ต้องเสียภาษีสุรา

1. ผู้ได้รับเอกสิทธิ์โดยการงดเว้นไม่เรียกเก็บภาษีสุราตามข้อผูกพันที่ประเทศไทยมีต่อองค์การสหประชาชาติ หรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือตามสัญญา หรือความตกลงกับต่างประเทศหรือทางการทูตตามหลักถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติต่อกัน<sup>27</sup>
2. สำหรับสุราที่นำไปใช้ในอุตสาหกรรมสุรา<sup>28</sup>
3. สำหรับสุราสามทับที่นำไปผสมกับน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิง<sup>29</sup>

### การลดหย่อนภาษีสุรา

ให้ลดหย่อนภาษีสุราสำหรับสุราที่นำไปใช้ในอุตสาหกรรมทำสุราที่ได้เสียภาษีไว้แล้วเป็นจำนวนเท่ากับภาษีสุราที่ได้เสียไว้แล้ว<sup>30</sup>

### การขนสุรา

การขนสุราตั้งแต่สิบลิตรขึ้นไปต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานสรรพสามิต<sup>31</sup> แต่มีข้อยกเว้นการขนต่อไปนี้ไม่ต้องขอใบอนุญาตขนสุรา

1. การขนสุราที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรจากเจ้าพนักงานศุลกากร หรือ
2. สุราสามทับและสุราแช่ที่ได้รับการยกเว้นภาษีเพื่อส่งออกนอกราชอาณาจักร โดยมีปริมาณตั้งแต่สิบลิตรขึ้นไป<sup>32</sup>

การฝ่าฝืนขนสุราโดยไม่ได้รับอนุญาตมีอัตราโทษปรับลิตรละสิบบาท ขณะทำการขนสุราต้องนำใบอนุญาตขนสุราติดตัวไปด้วยเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ขอตรวจถ้าไม่มีใบอนุญาตขนสุราแสดงให้เห็นเจ้าหน้าที่ก็มีความผิดเสมือนไม่ได้รับอนุญาตจะแก้ตัวว่าลืมนำบ้านหรือหายไม่ได้กฎหมายบังคับไว้

สำหรับคนที่ทำเหล้าเถื่อนทั้งหลายทำเสร็จแล้วไม่ต้องไปขออนุญาตขนนระครบเจ้าพนักงานสรรพสามิตออกให้ไม่ได้เพราะการขออนุญาตขนต้องเป็นสุราที่ชอบด้วยกฎหมายเท่านั้น

27. กฎกระทรวงฉบับที่ 101 ( พ.ศ. 2535) และกฎกระทรวงฉบับที่ 98 ( พ.ศ. 2531)

28. และ 30. กฎกระทรวงว่าด้วยการงดเว้นไม่เรียกเก็บภาษีสุราและการลดหย่อนภาษีสุรา พ.ศ. 2547

29. กฎกระทรวงว่าด้วยการงดเว้นไม่เรียกเก็บภาษีสุราสำหรับสุรากลั่นชนิดสุราสามทับที่นำไปผสมกับน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิง พ.ศ. 2544

31. มาตรา 14

32. กฎกระทรวง ฉบับที่ 67 ( พ.ศ. 2521)

## การขายสุรา

การขายสุราหรือนำสุราออกแสดงเพื่อขายต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานสรรพสามิต<sup>33</sup> ก่อนจึงจะทำการขายได้ การขายสุราก็เหมือนกับการซื้อขายของทั่วไปที่ต้องมีผู้ซื้อและผู้ขายสองฝ่ายเข้ามาเกี่ยวข้อง ส่วนการนำสุราออกแสดงเพื่อขาย คือการนำสุราออกวางในตู้โชว์สินค้า ชั้นวางของโดยเจตนาเห็นได้เป็นการทั่วไปว่าต้องการขาย ถ้าเก็บไว้ในห้องนอน หรือหลังร้าน ก็จะไม่มีความผิดฐานนำสุราออกแสดงเพื่อขายโดยไม่ได้รับอนุญาต ถ้าเจ้าหน้าที่สืบทราบว่าร้านขายสุรานี้ขายสุราแต่ไม่ขออนุญาตและไม่ได้แสดงสุราไว้ในร้านวิธีการที่จะจับกุมได้ก็ต้องใช้วิธีล่อซื้อ ถ้าต้องการขายสุราให้ถูกกฎหมายก็ขออนุญาตเถอะครับ สะดวก รวดเร็ว เจ้าหน้าที่ใช้คอมพิวเตอร์ในการออกใบอนุญาต ยื่นคำขอใบอนุญาตขายสุราได้ที่สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่หรือพื้นที่สาขาในท้องที่ที่ตั้งร้านค้า

## ประเภทใบอนุญาตขายสุรา

ใบอนุญาตขายสุรา มี 7 ประเภท<sup>34</sup>

ประเภทที่ 1 สำหรับการขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งเป็นจำนวนตั้งแต่สิบลิตรขึ้นไป

ประเภทที่ 2 สำหรับการขายสุราที่ทำในราชอาณาจักรครั้งหนึ่งเป็นจำนวนตั้งแต่สิบลิตรขึ้นไป

ประเภทที่ 3 สำหรับการขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งเป็นจำนวนต่ำกว่าสิบลิตร

ประเภทที่ 4 สำหรับการขายสุราที่ทำในราชอาณาจักร ครั้งหนึ่งเป็นจำนวนต่ำกว่าสิบลิตร

ประเภทที่ 5 สำหรับการขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งเป็นจำนวนต่ำกว่าสิบลิตรเพื่อดื่ม ณ สถานที่ขายเป็นการชั่วคราวไม่เกินสิบวัน

ประเภทที่ 6 สำหรับการขายสุราที่ทำในราชอาณาจักร ครั้งหนึ่งเป็นจำนวนต่ำกว่าสิบลิตรเพื่อดื่ม ณ สถานที่ขายเป็นการชั่วคราวไม่เกินสิบวัน

ประเภทที่ 7 สำหรับการขายสุรา ครั้งหนึ่งเป็นจำนวนต่ำกว่าสิบลิตรเพื่อดื่มภายในสมาคมหรือสโมสร

ร้านขายสุราประเภทที่ 1 และ 2 คือร้านที่เราเรียกกันทั่วไปว่าร้านขายส่ง นอกนั้นก็  
เป็นร้านขายปลีกนั่นเอง

33. มาตรา 17

34. มาตรา 19

## เงื่อนไขในการออกใบอนุญาต

ร้านค้าหรือสถานที่ขายสุราประเภท 3 ถึงประเภทที่ 7 ที่จะขอใบอนุญาตขายสุรา ต้องอยู่ในข้อกำหนด<sup>35</sup>ดังต่อไปนี้ด้วย คือ

1. ไม่มีที่ตั้งอยู่ในหรือต่อเนื่องติดกับ สถานศึกษา ศาสนสถาน หรือสถานบริการ น้ำมันเชื้อเพลิง

**สถานศึกษา** คือ สถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระบบที่เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือ การศึกษาระดับอุดมศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

**ศาสนสถาน** คือ วัดตามกฎหมายว่าด้วยคณะสงฆ์ มัสยิดตามกฎหมายว่าด้วยการ บริหารองค์กรศาสนาอิสลาม วัดบาทหลวงตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะฐานะของวัด บาทหลวง โรมันคาทอลิกในกรุงสยามตามกฎหมาย หรือสถานที่ประกอบศาสนกิจในนิกาย หรือศาสนาอื่น

**สถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง** คือ สถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วย การควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง

2. ต้องไม่ตั้งอยู่ในสถานที่ที่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตขายสุราวันแต่ได้ล่วงพ้น มาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

3. ผู้ขอรับใบอนุญาตขายสุราต้องไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตขายสุราวันแต่ได้ล่วง พ้นมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

## กำหนดเวลาการขายสุรา

กำหนดเวลาขายสุราสำหรับผู้รับอนุญาตประเภทที่ 3 และประเภทที่ 4 มีกฎ กระทรวง<sup>36</sup> กำหนดไว้ 2 ช่วงเวลา คือ

35. กฎกระทรวงว่าด้วยข้อกำหนดเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตขายสุราและการขายสุราสำหรับผู้ได้รับใบอนุญาตขาย สุราประเภทที่ 3 ถึง ประเภทที่ 7 พ.ศ.2548

36. กฎกระทรวงกำหนดเวลาขายสุราสำหรับผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 3 และ ประเภทที่ 4 พ.ศ.2548

1. ช่วงแรก ให้ขายภายในเวลา 11.00 น. ถึง 14.00 น.

2. ช่วงที่สอง ให้ขายภายในเวลา 17.00 น. ถึง 24.00 น.

กำหนดเวลาข้างต้นมิให้ใช้บังคับแก่ผู้ได้รับอนุญาตให้จำหน่ายสุราเกินเวลา 24.00

น. ตาม

1. ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 253 ลงวันที่ 16 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515 สถานที่ที่จะขออนุญาตขายสุราเกินเวลาตามกฎหมายนี้ เช่น โรงแรม ท่าอากาศยาน สถานีรถไฟ เป็นต้น

2. กฎหมายว่าด้วยสถานบริการ เช่น สถานเริงรมย์ยามค่ำ ค่ำคืนทั้งหลาย

กำหนดเวลาตามกฎหมายทั้งสองฉบับขึ้นอยู่กับนโยบายของกระทรวงมหาดไทย และรัฐบาล อาจมีพวกหัวหมอคิดว่าไม่ขออนุญาตขายสุราดีกว่าเพราะไม่ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมเกี่ยวกับเวลาขายสุรา ถึงแม้จะไม่ผิดเกี่ยวกับกำหนดเวลาขายแต่ก็มีความผิดฐานขายหรือนำสุราออกแสดงเพื่อขายโดยไม่ได้รับอนุญาต อัตราโทษหนักกว่าเสียอีก

### การเปลี่ยนแปลงสุราหรือเปลี่ยนแปลงภาชนะบรรจุสุรา

การเปลี่ยนแปลงสุรา คือการนำเอาสุราอื่น หรือน้ำ หรือของเหลวอื่นหรือวัตถุอื่นใด เจือปนลงไป สำหรับการเปลี่ยนแปลงภาชนะนั้นกฎหมายมิได้ให้ความหมายไว้เพราะความหมายมันชัดอยู่ในตัวเองอยู่แล้ว กฎหมายห้ามผู้ได้รับอนุญาตขายสุราทำการเปลี่ยนแปลงสุราหรือเปลี่ยนแปลงภาชนะ เว้นแต่

1. สำหรับผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 1 และ 2 (ขายส่ง) ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงานสรรพสามิต<sup>37</sup> การฝ่าฝืนมีโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

2. สำหรับผู้ได้รับอนุญาตขายสุราประเภทที่ 3-7 (ขายปลีก) ทำการเปลี่ยนแปลงสุราหรือภาชนะได้ เมื่อผู้ซื้อร้องขอให้เปลี่ยนแปลงสุราเพื่อดื่มกินขณะนั้น<sup>38</sup> การฝ่าฝืนมีโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

37. มาตรา 22

38. มาตรา 23

## เชื้อสุรา

เชื้อสุราหมายความว่า แป้งเชื้อสุรา แป้งข้าวหมัก หรือเชื้อใดๆ ซึ่งเมื่อหมักกับวัตถุดิบหรือของเหลวอื่นแล้วสามารถทำให้เกิดแอลกอฮอล์ที่ใช้ทำสุราได้<sup>39</sup>

เชื้อสุรามีความสำคัญอย่างมากในการทำสุรากลูมาจึงเข้าควบคุมตั้งแต่การทำ การขาย และการมีไว้ในครอบครอง การทำหรือขายโดยไม่ได้รับอนุญาตมีความผิดต้องโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท ส่วนการมีไว้ในครอบครองโดยมิชอบด้วยกฎหมายมีความผิดต้องโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท

ปัจจุบันนี้ได้มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่มีผลต่อความหมายของคำว่าเชื้อสุรา คือคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 25/2547 ลงวันที่ 15 มกราคม 2547 วินิจฉัยว่า บทนิยามของคำว่าเชื้อสุราตามความในมาตรา 4 พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 ซึ่งบัญญัติว่าเชื้อสุราหมายความว่า แป้งเชื้อสุรา แป้งข้าวหมัก หรือเชื้อใดๆ ซึ่งเมื่อหมักกับวัตถุดิบหรือของเหลวอื่นแล้วสามารถทำให้เกิดแอลกอฮอล์ที่ใช้ทำสุราได้ นั้น เมื่อพิจารณาถึงแป้งข้าวหมักแล้วเห็นว่า แป้งข้าวหมักมีลักษณะไม่ใช่เชื้อสุราในตัวเอง แต่เป็นสิ่งที่บุคคลทั่วไปโดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลในชุมชนท้องถิ่นต่างๆ นำไปใช้ประโยชน์หลายอย่าง เช่น ทำเป็นอาหาร ยารักษาโรค เป็นต้น การที่มาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 บัญญัติห้ามมิให้ทำหรือขายเชื้อสุราซึ่งมีความหมายรวมถึงแป้งข้าวหมักด้วย นั้น ในส่วนที่ห้ามมิให้ทำหรือขายเชื้อสุรา เฉพาะในความหมายที่หมายถึงแป้งข้าวหมักเป็นการจำกัดเสรีภาพของบุคคลในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม เป็นบทบัญญัติที่บัญญัติเกินความจำเป็นและกระทำกระเทือนสาระสำคัญแห่งเสรีภาพตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ อีกทั้งไม่เป็นไปตามข้อยกเว้นในการจำกัดเสรีภาพตามมาตรา 50 วรรคสองของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 เฉพาะในความหมายที่หมายถึงแป้งข้าวหมักจึงขัดหรือแย้งต่อมาตรา 50 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและใช้บังคับไม่ได้และการที่มาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 บัญญัติให้ใบอนุญาตซึ่งออกตามความในมาตรา 24 ให้ใช้ได้

39. มาตรา 4

เฉพาะในสถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาตนั้น เป็นมาตราต่อเนื่องเกี่ยวข้องกับมาตรา 24 ซึ่งเมื่อ มาตรา 24 ในส่วนที่ห้ามมิให้ทำหรือขายเชื้อสุราเฉพาะในความหมายที่หมายถึงแป้งข้าวหมักขัดหรือแย้งต่อมาตรา 50 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บทบัญญัติมาตรา 26 ในส่วนของการบังคับใช้ใบอนุญาตตามมาตรา 24 เฉพาะการขออนุญาตให้ทำหรือขายเชื้อสุราที่เป็นข้าวหมักจึงขัดหรือแย้งต่อมาตรา 50 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และใช้บังคับไม่ได้ด้วย

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญถือเป็นเด็ดขาดมีผลผูกพันองค์กรของรัฐทุกองค์กรในเรื่องแป้งข้าวหมักนี้ศาลปกครองสูงสุดได้นำเอาผลการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญไปประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับแป้งข้าวหมัก ตามคำพิพากษาคดีหมายเลขแดงที่ อ.66/2547 ลงวันที่ 26 สิงหาคม 2547 ซึ่งห้างหุ้นส่วนจำกัด ว. ผู้ฟ้องคดี และ กรมสรรพสามิต ผู้ถูกฟ้องคดี โดยขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดี ยกเลิกสัญญาที่กำหนดให้ผู้ฟ้องคดีต้องขายแป้งข้าวหมักในสถานที่ที่ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนด และให้เจ้าพนักงานของผู้ถูกฟ้องคดีที่เกี่ยวข้องออกใบอนุญาตให้แก่บุคคลใดๆที่ยื่นคำขออนุญาตขายแป้งข้าวหมักโดยเสรีทั่วประเทศ รวมทั้งขอให้ศาลปกครองสูงสุดส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาว่ามาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ.2493 ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือไม่ ศาลปกครองสูงสุดได้ส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาผลการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญเป็นไปตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 25/2547 ลงวันที่ 15 มกราคม 2547 ตามที่กล่าวมาข้างต้น ศาลปกครองสูงสุดได้พิจารณาเห็นว่าโดยผลของคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญผู้ถูกฟ้องคดีย่อมไม่มีอำนาจที่จะบังคับให้ผู้ทำและขายแป้งข้าวหมักต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดในระเบียบกรมสรรพสามิตว่าด้วยการทำและขายแป้งข้าวหมัก พ.ศ.2524 ได้อีกต่อไป และระเบียบนี้กลายเป็นระเบียบที่ออกโดยไม่มีอำนาจหรือนอกเหนืออำนาจหน้าที่และไม่ถูกต้องตามมาตรา 24 และ มาตรา 26 ประกอบกับ มาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ.2493 การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่บังคับให้ผู้ประสงค์จะทำหรือขายแป้งข้าวหมักต้องขอรับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานสรรพสามิตและการที่เจ้าพนักงานของผู้ถูกฟ้องคดีกำหนดในสัญญาให้ผู้ฟ้องคดีจะต้องค้าแป้งข้าวหมัก ณ บ้านเลขที่ที่ระบุในใบอนุญาตเท่านั้น จึงเป็นการกระทำโดยไม่มีอำนาจหรือ

นอกเหนืออำนาจหน้าที่ตามกฎหมายสัญญาที่ผู้ถูกฟ้องคดีบังคับให้ผู้ฟ้องคดีกระทำการดังกล่าว ย่อมไม่มีผลใช้บังคับแก่ผู้ฟ้องคดีให้ต้องปฏิบัติตาม

จากคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญและคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด สรุปได้ว่าใน ความหมายของเชื้อสุรามাত্রา 4 แห่งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ.2493 ก็จะไม่มีแป้งข้าวหมัก อีกต่อไป เพราะศาลท่านเห็นว่าแป้งข้าวหมักมีลักษณะไม่ใช่เชื้อสุราในตัวเองสามารถนำไป ประกอบการทำอาหารหรือยาได้ ใครใคร่ค้าก็ค้าได้อย่างเสรี พวกทำข้าวหมากหวานห่อ ใบบทองขายเดี๋ยวนี้มีการส่งขายตามห้างสรรพสินค้าโดยใช้ถุงพลาสติกแทนใบบทอง คงสบาย ใจขึ้นมากที่ไม่ต้องเสี่ยงถูกจับกุมรวมทั้งคงหาซื้อได้ง่ายขึ้น แต่ถ้าไปพลิกเพลงทำสุราเถื่อน เมื่อไรเจ้าหน้าที่สรรพสามิตก็จะ ไปเยี่ยมท่านถึงบ้านโดยไม่ต้องเชิญ

### การสั่งพักใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาต

ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตต่างๆตามกฎหมายว่าด้วยสุราอาจถูกสั่งพักมีกำหนดไม่เกินครั้ง ละ 6 เดือนหรือเพิกถอนใบอนุญาตโดยเจ้าพนักงานสรรพสามิตหรืออธิบดีกรมสรรพสามิต ผู้ออกใบอนุญาตแล้วแต่กรณีเมื่อมีการกระทำที่ฝ่าฝืนอย่างหนึ่งอย่างใด<sup>40</sup> ดังนี้

- ก.กฎหมายว่าด้วยสุรา เช่น ขายสุราที่ทำขึ้นโดยมิชอบด้วยกฎหมาย
- ข.ข้อกำหนดในกฎกระทรวง เช่น ขายสุราให้แก่เด็กอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์
- ค.ข้อกำหนดในใบอนุญาต

ในกระบวนการออกคำสั่งพักหรือเพิกถอนใบอนุญาตนอกจากเจ้าหน้าที่สรรพสามิต ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยสุราแล้วยังต้องปฏิบัติตามกฎหมายอีกฉบับคือ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 เช่น หลักความเป็นกลาง ไม่มี ส่วนได้เสียของเจ้าหน้าที่ หลักการรับฟังผู้ที่จะถูกกระทบสิทธิ หลักให้เหตุผลประกอบ การ แจ้งสิทธิอุทธรณ์หรือโต้แย้ง เป็นต้น การไม่ถือปฏิบัติอาจทำให้คำสั่งพักหรือเพิกถอน ใบอนุญาตมิชอบด้วยกฎหมายได้และอาจนำไปสู่การฟ้องร้องต่อศาลปกครองให้เพิกถอน คำสั่งนั้นรวมทั้งอาจมีการฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายได้ (ถ้ามี)

40. มาตรา 46

## ความผิดและบทกำหนดโทษ

พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 และฉบับแก้ไขใดกำหนดโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนไว้หลายประการ เช่น

1. ทำสุราโดยไม่ได้รับอนุญาต อัตราทะลักไม่เกินหกเดือน หรือ ปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ<sup>41</sup>

2. ทำสุราโดยไม่ได้รับอนุญาตและขายสุรานั้นด้วย อัตราทะลักไม่เกินหนึ่งปี หรือ ปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ<sup>42</sup>

3. ขายสุราที่รู้ว่าทำขึ้นโดยไม่ได้รับอนุญาตปรับไม่เกินห้าพันบาท<sup>43</sup>

4. มีไว้ในครอบครองซึ่งสุราที่รู้ว่าทำขึ้นโดยไม่ได้รับอนุญาตปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท<sup>44</sup>

5. ขายสุราที่รู้ว่าต้องปิดแสดมปีสุราแต่มิได้ปิดแสดมปีสุรา อัตราทะลักไม่เกินหกเดือน หรือ ปรับไม่เกินสี่เท่าของค่าภาษีแต่ต้องไม่น้อยกว่าลิตรละหนึ่งร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ<sup>45</sup>

6. มีไว้ในครอบครองสุราที่รู้ว่าต้องปิดแสดมปีสุราแต่มิได้ปิดแสดมปีสุรา โดยไม่สุจริต อัตราทะลักปรับไม่เกินสองเท่าของค่าภาษีแต่ต้องไม่น้อยกว่าลิตรละห้าสิบบาท<sup>46</sup>

7. นำสุราเข้ามาในราชอาณาจักรเกินกว่าหนึ่งลิตร โดยไม่ได้รับใบอนุญาต อัตราทะลักปรับไม่เกินหนึ่งพันบาทถ้วน<sup>47</sup>

8. ใช้สุราทำน้ำหอมต่างๆ หรือ หวานน้ำเชื้อต่างๆ หรือน้ำยารักษาโรคต่างๆ เพื่อการค้า โดยไม่ได้รับใบอนุญาต อัตราทะลักปรับไม่เกินห้าร้อยบาท<sup>48</sup>

9. ขนสุราที่ยังมิได้เสียภาษีออกจากโรงงานสุราโดยไม่ได้รับอนุญาต อัตราทะลักไม่เกินหนึ่งปี หรือ ปรับไม่เกินสี่เท่าของค่าภาษีสุราแต่ต้องไม่น้อยกว่าสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ<sup>49</sup>

41. มาตรา 30

42. มาตรา 30

43. มาตรา 31

44. มาตรา 32

45. มาตรา 33

46. มาตรา 34

47. มาตรา 35

48. มาตรา 38

49. มาตรา 39



10.ขายสุราโดยไม่ได้รับอนุญาต อัตราโทษ มี 2 ลักษณะ<sup>50</sup>

- ถ้าขายสุราต่างประเทศ อัตราโทษ ปรับไม่เกินสองพันบาท
- ถ้าขายสุราที่ผลิตในประเทศ อัตราโทษ ปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

11.ผู้ได้รับอนุญาตทำสุรายื่นบัญชีแสดงจำนวนสุราอันเป็นเท็จ อัตราโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ<sup>51</sup>

12.มีแสดมปีสุราซึ่งรู้ว่าเป็นแสดมปีปลอม หรือ แสดมปีสุราที่ใช้แล้วไว้ในครอบครองเพื่อใช้อีกหรือเพื่อการค้า หรือ นำแสดมปีสุราที่ใช้แล้วมาใช้อีก อัตราโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ<sup>52</sup>

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าอ่านจบแล้วคงได้อะไรเพิ่มบ้างไม่มากก็น้อย ขอขอบคุณที่อ่านจนจบ

.....

เอกสารและข้อมูลในการค้นคว้าประกอบการเขียนบทความ

- 1.กฎหมายและระเบียบจากระบบสารสนเทศกฎหมายภาษีสรรพสามิต ในเว็บไซต์กรมสรรพสามิต [www.excise.go.th](http://www.excise.go.th)
- 2.คำพิพากษาของศาลปกครองในเว็บไซต์ [www.admincourt.go.th](http://www.admincourt.go.th)
- 3.คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในเว็บไซต์ [www.concourt.or.th](http://www.concourt.or.th)
- 4.คำอธิบายพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ.2493 โดยนายเสน่ห์ โพธิปฐุม ผู้อำนวยการกอง การสุราและยาสูบ (ตำแหน่งขณะนั้น) 2526

50. มาตรา 40

51. มาตรา 43

52. มาตรา 44